

УДК 159.9:351.74

DOI <https://doi.org/10.32782/academ-ped.psyh-2026-1.09>

Лариса КИЄНКО-РОМАНЮК

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри управління та адміністрування,

Комунальний заклад вищої освіти «Вінницька академія безперервної освіти»

lesiakyienkorom@gmail.com

ORCID: 0000-0002-2191-3453

Тетяна ГАЛИЧ

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри філології та гуманітарних наук,

Комунальний заклад вищої освіти «Вінницька академія безперервної освіти»

galich070@gmail.com

ORCID: 0000-0002-1206-9414

Наталія ПИЛЯВЕЦЬ

доктор філософії в психології,

доцент кафедри психології,

Комунальний заклад вищої освіти «Вінницька академія безперервної освіти»

27morozovanata@gmail.com

ORCID: 0009-0001-6292-1660

ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ, КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ Й УПРАВЛІНСЬКОЇ МОВНОЇ КУЛЬТУРИ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ

Анотація. *Мета статті* – теоретично обґрунтувати та проаналізувати можливості інноваційних освітніх технологій у розвитку психологічної адаптації, критичного мислення й управлінської мовної культури здобувачів вищої освіти в процесі професійної підготовки, а також визначити психолого-педагогічні умови їх ефективного застосування в сучасному освітньому середовищі. **Методологія** дослідження ґрунтується на комплексному аналізі наукових джерел вітчизняних і зарубіжних авторів (переважно 2020–2025 рр.), систематизації теоретико-методологічних підходів, огляді інноваційних освітніх технологій та їх впливу на розвиток когнітивних, емоційних і комунікативних компетентностей здобувачів освіти. Використовувалися методи порівняльного аналізу, узагальнення результатів експериментальних і педагогічних досліджень, логічної інтерпретації даних, а також концептуальне моделювання процесів інтегрованого розвитку компетентностей у професійній підготовці. **Наукова новизна** статті полягає у комплексному підході до використання інноваційних освітніх технологій як інтегративного засобу розвитку психологічної адаптації, критичного мислення й управлінської мовної культури. Запропоновано узгоджену концептуальну модель, яка поєднує когнітивні, емоційні та комунікативні компоненти навчання, а також визначено психолого-педагогічні умови, що забезпечують ефективність застосування технологій у системі професійної підготовки. Дослідження підкреслює роль викладача як фасилітатора освітнього процесу та важливість інтеграції цифрових, інтерактивних, проблемно-орієнтованих і іншомовних методів у навчання. **Висновки** статті демонструють, що інноваційні освітні технології є потужним інструментом формування ключових компетентностей майбутніх фахівців. Вони сприяють розвитку психологічної адаптації, підвищують емоційну стабільність і готовність до професійної діяльності, стимулюють критичне мислення й аналітичні навички, а також формують управлінську мовну культуру, необхідну для ефективної комунікації та прийняття управлінських рішень. Інтегративний підхід, що поєднує різні технології навчання, забезпечує комплексний розвиток здобувачів освіти і створює умови для їхньої професійної самореалізації в сучасному інформаційному та міжнародному освітньому середовищі.

Ключові слова: інноваційні освітні технології, професійна підготовка, психологічна адаптація, критичне мислення, управлінська мовна культура, інтегративний підхід, іншомовна комунікація, компетентнісний підхід.

Larysa KYIENKO-ROMANIUK

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Management and Administration,
Public Higher Educational Establishment “Vinnytsia Academy of Continuing Education”
lesiakyienkorom@gmail.com
ORCID: 0000-0002-2191-3453

Tetiana GALYCH

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Philology and Humanities,
Public Higher Educational Establishment “Vinnytsia Academy of Continuing Education”
galich070@gmail.com
ORCID: 0000-0002-1206-9414

Nataliia PYLIAVETS

PhD in Psychology,
Associate Professor at the Department of Psychology,
Public Higher Educational Establishment “Vinnytsia Academy of Continuing Education”
27morozovanata@gmail.com
ORCID: 0009-0001-6292-1660

**INNOVATIVE EDUCATIONAL TECHNOLOGIES AS A TOOL
FOR DEVELOPING PSYCHOLOGICAL ADAPTATION, CRITICAL THINKING,
AND MANAGERIAL LANGUAGE COMPETENCE IN PROFESSIONAL TRAINING**

Abstract. *The purpose of this study is to theoretically substantiate and analyze the potential of innovative educational technologies in fostering psychological adaptation, critical thinking, and managerial language competence among higher education students during professional training. The study also aims to identify the psycho-pedagogical conditions that ensure the effective implementation of these technologies in contemporary educational environments. The research methodology employed a comprehensive review of domestic and international studies (2020–2026), systematization of theoretical and methodological approaches, and analysis of innovative educational technologies and their impact on cognitive, emotional, and communicative competencies of students. Methods included comparative analysis, synthesis of experimental and pedagogical research results, logical interpretation, and conceptual modeling of integrated competency development processes in professional education. Scientific Novelty.* This study introduces a holistic approach to using innovative educational technologies as an integrative tool for simultaneously developing psychological adaptation, critical thinking, and managerial language competence. A conceptual model is proposed that unites cognitive, emotional, and communicative components of learning and defines the psycho-pedagogical conditions for effective technology implementation. The study emphasizes the teacher’s role as a facilitator and highlights the importance of integrating digital, interactive, problem-based, and foreign-language instructional methods. **Conclusions.** Innovative educational technologies are a powerful instrument for shaping key competencies of future professionals. They support psychological adaptation, enhance emotional stability and readiness for professional activity, stimulate critical thinking and analytical skills, and cultivate managerial language competence for effective communication and decision-making. An integrative approach that combines diverse educational technologies ensures comprehensive student development and creates favorable conditions for professional self-realization in contemporary digital and international educational contexts.

Key words: innovative educational technologies, professional training, psychological adaptation, critical thinking, managerial language competence, integrative approach, foreign language communication, competency-based approach.

Постановка проблеми. Трансформації системи вищої освіти, зумовлені цифровізацією, децентралізацією, глобалізаційними процесами та зростанням вимог до професійної мобільності фахівців, актуалізують потребу у впровадженні ефективних освітніх технологій, орієнтованих не лише на засвоєння знань, а й на розвиток особистісних і управлінських

компетентностей. У цих умовах особливої значущості набуває проблема психологічної адаптації здобувачів освіти до динамічного навчального середовища, що потребує високого рівня саморегуляції, стресостійкості та готовності до прийняття управлінських рішень. Водночас формування критичного мислення й управлінської мовної культури

виступає ключовою передумовою ефективної професійної комунікації та успішної професійної діяльності. Інноваційні освітні технології (інтерактивні, цифрові, проблемно-орієнтовані, іншомовні) створюють значний психолого-педагогічний потенціал для інтегрованого розвитку зазначених якостей. Проте питання їх цілісного й системного використання в професійній підготовці потребує подальшого наукового осмислення, що зумовлює актуальність цього дослідження.

Аналіз джерел та останніх досліджень. Дослідження розвитку психологічної адаптації, критичного мислення й управлінської мовної культури в професійній підготовці активно висвітлюються як вітчизняними, так і зарубіжними авторами. Зокрема, Л. Києнко-Романюк [2] пропонує концептуальну модель формування критичного мислення студентської молоді, яка має мотиваційну, змістову, інтелектуальнопроцесуальну й емоційновольову складові. Авторка наголошує на взаємозв'язку розвитку аналітичних навичок і ціннісномотиваційних орієнтацій, що є основою ефективної адаптації та професійного саморозвитку. Психологічні чинники адаптивності й усвідомленої поведінкової регуляції висвітлено в дослідженні Н. Пилявець [4], де обґрунтовано значення когнітивних стилів як детермінант відповідального прийняття рішень і вибору поведінкових стратегій. Це створює наукове підґрунтя для впровадження інноваційних освітніх технологій у професійній підготовці, адже врахування індивідуальних когнітивно-стильових особливостей сприяє підвищенню результативності навчальної взаємодії та формуванню професійно значущих компетентностей.

О. Солейко та співавт. [5] досліджують розвиток управлінської мовної культури та її зв'язок із критичним мисленням. Вони підкреслюють, що інтеграція цифрових, інтерактивних та іншомовних освітніх технологій сприяє одночасному розвитку мовних компетентностей, аналітичних навичок і психологічної стійкості здобувачів освіти. Зарубіжні дослідники, зокрема Х. Гомес [8], А. Салідо [9], Е. Дагтекін та Е. Еркалкан [6], підкреслюють ефективність проблемно-орієнтованого навчання, кейс-методів та симуляцій для розвитку критичного мислення та інтеграції

когнітивних і комунікативних навичок. Висновки науковців підтверджують, що інноваційні технології навчання не лише забезпечують знання, а й формують комплекс компетентностей, необхідних для професійної діяльності в умовах цифровізації та глобалізації освіти.

Аналіз джерел дає можливість констатувати, що інноваційні освітні технології виступають інтегративним інструментом розвитку психологічної адаптації, критичного мислення й управлінської мовної культури. Вітчизняні та зарубіжні дослідження одноставно підкреслюють важливість комплексного підходу, що поєднує когнітивні, емоційні та комунікативні компоненти навчання, а також активну роль викладача як фасилітатора освітнього процесу.

Мета статті – виявлення та наукове обґрунтування потенціалу інноваційних освітніх технологій як засобу формування психологічної адаптації, розвитку критичного мислення й управлінської мовної культури майбутніх фахівців у системі професійної підготовки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток професійної освіти характеризується глибинними трансформаційними процесами, зумовленими цифровізацією, глобалізацією освітнього простору та зростанням вимог до адаптивності й мобільності фахівців. У цьому контексті інноваційні освітні технології розглядаються як системоутворювальний чинник оновлення змісту, форм і методів професійної підготовки. У наукових дослідженнях вони трактуються як сукупність педагогічних рішень, спрямованих на оптимізацію навчального процесу, активізацію пізнавальної діяльності здобувачів освіти та формування ключових і професійних компетентностей. За функціональною та змістовою ознакою доцільно виокремлювати цифрові, інтерактивні, проблемно-орієнтовані та іншомовні освітні технології. Цифрові технології (платформи дистанційного та змішаного навчання, електронні освітні ресурси) забезпечують гнучкість та індивідуалізацію навчання; інтерактивні – сприяють розвитку комунікативних і соціальних навичок; проблемно-орієнтовані та кейс-методи стимулюють аналітичне й критичне мислення; іншомовні технології (ESP, CLIL) розширюють професійний комунікативний простір і формують управлінську мовну культуру. Методологічною основою

використання зазначених технологій виступають компетентнісний і клієнтоцентрований підходи, які передбачають орієнтацію освітнього процесу на результати навчання, потреби та індивідуальні можливості здобувачів освіти, а також їх активну участь у конструюванні власної освітньої траєкторії.

Ефективність застосування інноваційних освітніх технологій у професійній підготовці значною мірою визначається дотриманням низки психолого-педагогічних принципів, серед яких провідними є принципи адаптивності, суб'єктності та рефлексивності. Принцип адаптивності передбачає узгодження змісту та форм навчання з психологічними особливостями, рівнем підготовленості й емоційним станом здобувачів освіти, що є важливим чинником їх психологічної адаптації до освітнього середовища. Принцип суб'єктності акцентує увагу на активній позиції здобувача освіти як рівноправного учасника освітнього процесу, здатного до самостійного прийняття рішень і відповідальності за результати навчання. Принцип рефлексивності забезпечує розвиток умінь самоаналізу, оцінювання власної діяльності та корекції професійної поведінки. У реалізації зазначених принципів змінюється і роль викладача, який дедалі більше постає не як транслятор знань, а як фасилітатор освітнього процесу, консультант і модератор навчальної взаємодії. Саме така рольова трансформація створює сприятливі умови для розвитку критичного мислення, управлінської мовної культури та психологічної стійкості майбутніх фахівців у процесі професійної підготовки.

Психологічна адаптація здобувачів освіти виступає ключовим чинником успішної професійної підготовки, оскільки забезпечує ефективно залучення здобувачів освіти до навчального процесу і здатність до самостійного прийняття рішень у динамічних умовах сучасної освіти [4]; охоплює емоційний, когнітивний і поведінковий компоненти, кожен із яких взаємопов'язаний із рівнем саморегуляції, стресостійкості та мотиваційної активності здобувача освіти [2]. Інноваційні освітні технології створюють умови для підвищення ефективності адаптаційних процесів. Зокрема, цифрові платформи та змішане навчання дають змогу гнучко підлаштовувати темпи й форми

навчання під індивідуальні потреби здобувачів освіти [1]. Інтерактивні методи, як-от дискусії, рольові ігри та кооперативні проекти, сприяють розвитку комунікативної компетентності й емоційної стабільності, що є невід'ємною складовою адаптації [3]. Додатково використання іншомовних професійних ресурсів стимулює аналітичне мислення та формує готовність до міжнародної комунікації, що також позитивно впливає на адаптаційні процеси. Інтеграція інноваційних освітніх технологій у навчальний процес дає можливість не лише забезпечити професійні знання, а й підтримати психологічну стійкість та адаптивність здобувачів освіти у складних навчальних та управлінських ситуаціях [5].

Критичне мислення є однією з ключових компетентностей сучасного фахівця і визначається як здатність аналізувати, синтезувати й оцінювати інформацію для прийняття обґрунтованих рішень [7]. Формування цієї компетентності в умовах професійної підготовки безпосередньо залежить від педагогічних стратегій і технологій, що стимулюють активну пізнавальну діяльність здобувачів освіти. Проблемно-орієнтоване навчання (PBL) і кейс-методи забезпечують здобувачам освіти можливість аналізувати реальні професійні ситуації, оцінювати альтернативні рішення й обґрунтовувати вибір на основі фактів і доказів [8]. Дискусійні та дослідницькі методи, включно з роботою в групах та симуляційними вправами, формують уміння аргументовано відстоювати власну позицію і враховувати контраргументи, що сприяє розвитку аналітичної та оцінної складової критичного мислення [9]. Українські дослідники підкреслюють, що розвиток критичного мислення тісно пов'язаний із використанням іншомовних професійних матеріалів, які стимулюють когнітивну активність і формують управлінську мовну культуру майбутніх фахівців [5]. Цей підхід дає змогу поєднати розвиток когнітивних навичок із професійною комунікацією та готовністю до управлінських рішень в умовах складного інформаційного середовища. Інтеграція інноваційних освітніх технологій у навчальний процес виступає потужним інструментом формування критичного мислення, що органічно взаємодіє з психологічною адаптацією та мовною компетентністю, створюючи

комплексну основу для професійного розвитку майбутніх фахівців.

У сучасних умовах професійної підготовки формування управлінської мовної культури здобувачів освіти набуває особливої актуальності, оскільки вона забезпечує ефективну комунікацію в управлінських процесах і сприяє реалізації компетентнісного підходу [5]. Управлінська мовна культура охоплює не лише мовну компетентність, а й комунікативну та прагматичну складові, що дають можливість фахівцю адекватно оцінювати ситуації, формулювати управлінські рішення та впливати на команду в різних професійних контекстах. Інноваційні освітні технології відіграють ключову роль у формуванні цієї компетентності. Зокрема, інтеграція мови за професійним призначенням (ESP, CLIL) допомагає одночасно розвивати професійну комунікацію та критичне мислення, оскільки здобувачам освіти доводиться аналізувати, оцінювати та презентувати інформацію іноземною мовою. Цифрові платформи та симуляційні вправи, наприклад моделювання управлінських переговорів або створення презентацій для міжнародної аудиторії, стимулюють активне використання професійної лексики та логіку мислення, що є основою для прийняття управлінських рішень. Поєднання інтерактивних, цифрових та іншомовних освітніх технологій створює умови для комплексного розвитку управлінської мовної культури, що взаємопов'язано з формуванням критичного мислення та психологічною адаптацією здобувачів.

Ефективна професійна підготовка сучасного фахівця потребує комплексного підходу, що поєднує розвиток психологічної адаптації, критичного мислення й управлінської мовної культури. Наукові дослідження свідчать, що ці процеси тісно взаємопов'язані: психологічна адаптація забезпечує емоційну стабільність і готовність до навчальної діяльності; критичне мислення формує когнітивні й аналітичні компетентності; управлінська мовна культура реалізує здатність ефективно комунікувати та приймати управлінські рішення. Інтегративний підхід передбачає синхронне застосування різних технологій у навчальному процесі: цифрових, інтерактивних, проблемно-орієнтованих та іншомовних. Це дає можливість здобувачам

освіти одночасно: адаптуватися до нових навчальних і професійних умов; аналізувати та критично оцінювати інформацію; формувати управлінську комунікацію у професійних контекстах. Психолого-педагогічні умови реалізації інтегративного підходу передбачають активну роль викладача як фасилітатора, гнучке планування змісту та форм навчання, стимулювання самостійної пізнавальної діяльності та використання мультимедійних і цифрових ресурсів. Такий підхід забезпечує комплексний розвиток компетентностей здобувачів освіти і створює умови для ефективної професійної самореалізації у сучасному інформаційному та міжнародному освітньому середовищі.

Висновки. За результатами проведеного дослідження встановлено, що інноваційні освітні технології виступають ефективним інструментом формування ключових компетентностей майбутніх фахівців. Вони не лише забезпечують засвоєння професійних знань, а й сприяють розвитку психологічної адаптації, критичного мислення й управлінської мовної культури. Комплексне використання цифрових платформ, інтерактивних методів, проблемно-орієнтованого навчання та іншомовних ресурсів дає змогу створювати умови для активної пізнавальної діяльності та самостійного прийняття рішень здобувачами освіти. Психологічна адаптація, як важливий компонент професійної підготовки, забезпечує здатність здобувачів освіти ефективно взаємодіяти в освітньому та професійному середовищі, знижує рівень стресу і сприяє формуванню саморегуляції. Критичне мислення формується через активні методи навчання, що стимулюють аналіз, оцінку та синтез інформації, а також прийняття обґрунтованих рішень у складних ситуаціях. Управлінська мовна культура розвивається шляхом інтеграції професійної комунікації іншою мовою, що одночасно стимулює когнітивну активність та підвищує рівень готовності до професійної діяльності в міжнародному контексті. Інтегративний підхід до застосування інноваційних освітніх технологій, який поєднує розвиток психологічної адаптації, критичного мислення й управлінської мовної культури, забезпечує комплексний розвиток здобувачів освіти і створює умови для їхньої ефективної професійної самореалізації. Такий підхід передбачає активну участь викладача як фасилітатора,

гнучке планування змісту та форм навчання, а також стимулювання самостійної пізнавальної діяльності та взаємодії здобувачів освіти в кооперативних і симуляційних процесах. Використання інноваційних освітніх технологій у професійній підготовці здобувачів вищої освіти є не лише доцільним, а й необхідним для формування компетентностей, що відповідають вимогам сучасного ринку праці, сприяють особистісному розвитку та готовності до ефективного управління у професійному та соціальному середовищі.

Перспективним напрямом подальших наукових розвідок є цілеспрямоване дослідження впливу окремих інноваційних освітніх технологій на розвиток психологічної адаптації, критичного мислення й управлінської мовної культури здобувачів освіти. Це дасть змогу визначити їхню порівняльну результативність у різних умовах професійної підготовки. Отримані результати можуть бути використані для науково обґрунтованого вдосконалення змісту й методичного забезпечення освітніх програм.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гуревич Р., Кадемія М., Козяр М. Цифрові та інноваційні освітні технології у професійній підготовці фахівців. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методи навчання*. 2023. Вип. 65. С. 9–18. DOI: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2020-56-5-24>.
2. Києнко-Романюк Л. Розвиток критичного мислення студентської молоді як загальнопедагогічна проблема : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. Київ : Ін-т вищої освіти АПН України, 2007. 36 с.
3. Києнко-Романюк Л., Пилявець Н., Києнко-Романюк Т. Емоційний інтелект школярів, педагогів та керівників як стратегічний ресурс публічного управління освітою в умовах воєнного стану та в період повоєнного відновлення. *Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія «Педагогіка. Психологія»*. 2025. Вип. 8. С. 86–93. DOI: <https://doi.org/10.32782/academ-ped.psyh-2025-2.12>.
4. Пилявець Н. Когнітивні стилі особистості як чинник формування самозбережувальної поведінки студентської молоді : дис. ... д-ра філософії за спеціальністю 053 «Психологія». Хмельницький : Хмельн. нац. ун-т, 2023.
5. Солейко О., Царенко С., Києнко-Романюк Л., Галич Т. Принципи забезпечення мовних компетентностей керівника з управління закладом вищої освіти із урахуванням європейського досвіду. *Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія «Педагогіка. Психологія»*. 2025. № 7. С. 74–79. DOI: <https://doi.org/10.32782/academ-ped.psyh-2025-1.30>.
6. Dağtekin, E., Erkalkan, A. Psychological factors affecting students' acceptance of AI assistants in education. *arXiv preprint*. 2025. DOI: <https://doi.org/10.48550/arXiv.2512.17390>.
7. Jaramillo Gómez D. L., Álvarez Maestre A. J., Parada Trujillo A. E., Pérez Fuentes C. A., Bedoya Ortiz D. H., & Sanabria Alarcón R. K. Determining Factors for the Development of Critical Thinking in Higher Education. *Journal of Intelligence*. 2025. Vol. 13 (6). P. 1–22. DOI: <https://doi.org/10.3390/jintelligence13060059>.
8. Lu L., Mustakim S. S., Muhamad M. M. A meta-analysis of the effectiveness of problem-based learning on critical thinking. *European Journal of Educational Research*. 2023. Vol. 12 (4). P. 1881–1896. DOI: <https://doi.org/10.12973/eu-jer.14.3.789>.
9. Salido A., Syarif I., Sitepu M., Suparjan Wana P., Taufika R. & Melisa R. Integrating critical thinking and artificial intelligence in higher education: A bibliometric and systematic review of skills and strategies. *Social Sciences & Humanities Open*. 2025. Vol. 12. Article 27. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2025.101924>.

REFERENCES:

1. Hurevych, R., Kademiya, M., & Kozyar, M. (2023). Tsifrovi ta innovatsiyni osvitni tekhnolohii u profesiynyi pidgotovtsi fakhivtsiv [Digital and innovative educational technologies in professional training of specialists]. *Suchasni informatsiyni tekhnolohii ta innovatsiyni metodyky navchannya – Modern information technologies and innovative teaching methods*, 65, 9–18. <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2020-56-5-24> [in Ukrainian].
2. Kyenko-Romanyuk, L. (2007). Rozvytok krytychnogo myslenya studentskoyi molodi yak zahalnopedahohichna problema [Development of critical thinking among students as a general pedagogical problem]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv: Instytut vyshchoyi osvity APN Ukrainy [in Ukrainian].
3. Kyenko-Romanyuk, L., Pyliavets, N., & Kienko-Romanyuk, T. (2025). Emotsiynny intelekt shkolyariv, pedahohiv ta kerivnykiv yak stratehichnyy resurs publichnoho upravlinnya osvitoyu v umovakh voyennoho stanu ta v period povoyennogo vidnovlennya [Emotional intelligence of students, teachers and leaders as a strategic resource for public education management under martial law and during the period of post-war recovery]. *Naukovyy*

visnyk Vinnytskoyi akademiyi bezperervnoyi osvity. Seriya "Pedahohika. Psykholohiya" – Scientific Bulletin of the Vinnytsia Academy of Continuing Education. Series "Pedagogy. Psychology", 8, 86–93. <https://doi.org/10.32782/academ-ped.psyh-2025-2.12> [in Ukrainian].

4. Pyliavets, N. (2023). Kohnityvni styli osobystosti yak chynnyk samozberezhuvainoyi povedinky studentskoyi molodi [Cognitive personality styles as a factor in the formation of self-preservation behavior of student youth]. *PhD thesis. Khmelnytskyi: KNU* [in Ukrainian].

5. Soleyko, O., Tsarenko, S., Kyenko-Romanyuk, L., & Halych, T. (2025). Pryntsyipy zabezpechennya movnykh kompetentnostey kerivnyka z upravlinnya zakladom vyshchoyi osvity z urakhuvannyam yepopeyskoho dosvidu [Principles of ensuring language competencies of a head of a higher education institution, taking into account European experience]. *Naukovyy visnyk Vinnytskoyi akademiyi bezperervnoyi osvity. Seriya "Pedahohika. Psykholohiya" – Scientific Bulletin of the Vinnytsia Academy of Continuing Education. Series "Pedagogy. Psychology", 7, 74–79. <https://doi.org/10.32782/academ-ped.psyh-2025-1.30> [in Ukrainian].*

6. Dağtekin, E., & Erkalkan, E. (2025). Psychological factors affecting students' acceptance of AI assistants in education. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2512.17390> [in English].

7. Jaramillo Gómez, D.L., Álvarez Maestre, A.J., Parada Trujillo, A.E., Pérez Fuentes, C.A., Bedoya Ortiz, D.H., & Sanabria Alarcón, R.K. (2025). Determining Factors for the Development of Critical Thinking in Higher Education. *Journal of Intelligence, 13* (6), 1–22. <https://doi.org/10.3390/jintelligence13060059> [in English].

8. Lu, L., Mustakim, S.S., & Muhamad, M.M. (2025). A meta-analysis of the effectiveness of problem-based learning on critical thinking. *European Journal of Educational Research, 14* (3), 789–804. <https://doi.org/10.12973/eu-jer.14.3.789> [in English].

9. Salido, A., Syarif, I., Sitepu, M., Suparjan, Wana, P., Taufika, R. & Melisa, R. (2025). Integrating critical thinking and artificial intelligence in higher education: A bibliometric and systematic review of skills and strategies. *Social Sciences & Humanities Open, 12*. Article 27. Retrieved from <https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2025.101924> [in English].

Дата першого надходження статті до видання: 31.12.2025

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 27.01.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 19.03.2026